

КРЕАТИВНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ОБРАЗНОГО ПОРІВНЯННЯ

Короткова Л. В.

*кандидат філологічних наук,
доцент кафедри перекладознавства та
прикладної лінгвістики
Херсонський державний університет
м. Херсон, Україна*

Кожен письменник має свою індивідуальну систему побудови мовних засобів, яка виробляється і застосовується їм при створенні художнього твору, характерну манеру вибору і вживання слів, пов'язану зі змістом твору і обумовлену світоглядом автора.

Письменник пише для тих небагатьох, хто його розуміє, зазначала Вірджинія Вульф [1, с. 529–537]. На думку письменниці література повинна бути елітарною (“*highbrow*”), для певного кола читачів. Естетичні принципи “високочоліх” перетиналися з філософією Джорджа Едварда Мура і психологією Генрі Джеймса: правдиве те, що прекрасне; тільки мистецтво творить життя.

Мистецтво для Вірджинії Стівен було повсякденням. Вона виросла серед постійних розмов і суперечок про літературу, живопис, музику.

Серед розмаїття вербальних засобів, які використовує Вірджинія Вульф, образне порівняння займає значне місце в її креативному стилі. На індивідуальний стиль В. Вульф вплинули ідеї філософів Анрі Бергсона і Джорджа Мура, мистецтвознавця Роджера Фрая, творчість Марселя Пруста та інших представників групи “Блумсбері”. Естетика “блумсберійців” – тонкий психологізм, передача настрою миті, скороминущість почуття, симфонія звуків, гостре відчуття часу.

“Блумсбері” – символ модернізму, освоєння недосліджених місць, художньої свободи, заперечення романтизації життя. “Блумсберійці” були

справжніми дітьми рубежу століть: сформовані на зламі епох, позбавлені соціальних і моральних орієнтирів, сучасники, а іноді і учасники соціальних потрясінь епохи, вони болісно розлучалися з цінностями покоління батьків, з тривогою вдивлялися в нову, що народжувалася у них на очах дійсність. Відкинувши старі релігії, вони жадали нових.

Креативний стиль В. Вульф відрізняється тим, що її твори позбавлені будь-якої інтриги, в них мало дії, події розвиваються повільно, і в центрі уваги автора перебувають переживання героїв. Щоб передати світ почуттів, допомогти читачеві перейнятися настроями героїв, В. Вульф порівнює матеріальну і нематеріальну якість об'єктів в опорі на багатозначність:

But what a power was in the human soul! she thought. That woman sitting there writing under the rock resolved everything into simplicity; made these angers, irritations fall off like old rags; she brought together this and that and then this, and so made out of that miserable silliness <...>. [4]

У наведеному уривку Лілі Бріско, героїня роману "To the Lighthouse" ("До маяка") згадує про покійну місис Ремсі, яка сиділа в тіні скелі на березі моря і писала листи, вирішувала проблеми, все робила простим: всі образи, гнів, роздратування відпадали, як старе лахміття (*like old rags*). Враження від цього метафоричного порівняння посилюється також завдяки алітерації – повтору звуку [r]: *writing, rock, resolved, irritations, rags*.

У наступному уривку В. Вульф з високою майстерністю передає стан духу своєї героїні – місис Ремсі. В основі подібного стану духу місис Ремсі лежить свідомість, що від навколишнього світу не можна вічно відсторонюватись, що рано чи пізно хвилі цього світу затоплять "штучно створений острів":

*The gruff murmur, irregularly broken by the taking out of pipes and the putting in of pipes which had kept on assuring her, though she could not hear what was said, that the men were happily talking; this sound, which had lasted now half an hour and had taken its place soothingly in the scale of sounds pressing on top of her, such as the tap of balls upon bats, the sharp, sudden bark now and then, How's that? How's that? of the children playing cricket, had ceased, so that the monotonous fall all of **the waves***

*on the beach, which for the most part beat a measured and soothing tattoo to her thoughts and seemed consolingly to repeat over and over again as she sat with the children the words of some old cradle song, murmured by nature, "I am guarding you – I am your support", but at other times suddenly and unexpectedly, especially when her mind raised itself slightly from the task actually in hand, had no such kindly meaning, **but like a ghostly roll of drums** remorselessly beat the measure of life, made one think of the destruction of the island, and its engulfment in the sea, and warned her whose day had slipped past in one quick doing after another that it was all ephemeral **as a rainbow** – this sound which had been obscured and concealed under the other sounds suddenly thundered hollow in her ears and made her look up with an impulse of terror. [4]*

Відчуття безнадійності В. Вульф передає за допомогою метафоричного порівняння, де симфонія звуків раптово втрачала свій заспокійливий, утішний ритм і ставала подібною гуркоту барабанів. За допомогою цього порівняння передаються слухові відчуття героїні, які є засобом відходу від дійсності.

Для характеристики тих чи інших дій, ситуацій і відчуттів своїх героїв В. Вульф використовує лексику, пов'язану з морем:

*As for the beauty of women, it is **like the light on the sea**, never constant to a single **wave**. [2]*

*The world is beginning to move past me like the banks of a hedge when the trains starts, like the waves of **the sea** when a steamer moves. [5]*

Образи "моря", "хвиль", "раковин" спостерігаються майже у всіх творах В. Вульф, які в той же час є своєрідними символами в творчості письменниці. Наприклад, фоном роману "Хвилі" ("The Waves") служить море, до нього звернене внутрішнє і зовнішнє мовлення героїв твору. "Потік свідомості" не тільки як стилістичний прийом, а в повному розумінні слова, начебто зливається з шумом хвиль.

Символ моря для письменниці В. Вульф – це образ, який навіває почуття самотності. Наведемо інші приклади образних порівнянь з використанням зазначеного образу моря:

How fresh, how calm, stiller than this of course, the air was the early morning; like the flap of a wave; the kiss of a wave; chill and sharp and yet (for a girl of eighteen as she then was) solemn, feeling as she did, standing there at the open window, that something awful was about to happen: looking at the flowers, at the trees with the smoke winding off them and the rooks rising, falling; standing and looking until Peter Walsh said <...>. [3]

The word "time" split its husk; poured its riches over him; and from his lips fell like shells, like shavings from a plane, without his making them, hard, white, imperishable words, and flew to attach themselves to their places in an ode to Time; an immortal ode to Time. [3]

*As for the beauty of women, it is like the light on **the sea**, never constant to a **single wave**. [2]*

В. Вульф використовує образні порівняння для розкриття внутрішнього стану персонажів:

***What did it all mean?** To this day she had no notion. **A square root? What was that?** Her sons knew. She leant on them; on cubes and square roots; that was what they were talking about now; on Voltaire and Madame de Teal; on the character of Napoleon; on the French system of land tenure; on Lord Rosebery; on Greevey's Memoirs: she let it uphold her and sustain her, **this admirable fabric of masculine intelligence**, which ran up and down, crossed this way and that, **like iron girders** spanning the swaying fabric, upholding the world, so that she could trust herself to it utterly, even shut her eyes, or flicker them for **a moment**, as a child staring up from its pillow winks at the myriad layers of the leaves of a tree. [4]*

У наведеному уривку в роздумах головної героїні місис Ремсі спостерігається хаос. За допомогою лінгвістичних засобів (прийому "потік свідомості", метафори *this admirable fabric of masculine intelligence*, образного порівняння *like iron girders*) письменниця передає своє відчуття дійсності в дану мить (*for a moment*).

Сидячи за вечерею зі своєю з родиною та гостями, пані Ремсі віддаляється від бесіди, що відбувається за столом між чоловіком та їхніми гостями про романи Скотта, в сферу відстороненого бачення:

*Now she need not listen. It could not last, she knew, but **at the moment** her eyes were so clear that they seemed to go round the table unveiling each of these people and their thoughts and their feelings, without effort **like a light stealing under water** so that its ripples and the reeds in it and the minnows balancing themselves, and the sudden silent trout are all lit up hanging, trembling. So she saw them; she heard them; but whatever they said had also this quality, **as if what they said was like the movement of a trout**, when, at the same time, one can see the ripple and the gravel, something to the right, something to the left; and the whole is held together; for whereas in active life she would be netting and separating one thing from another; she would be saying she liked the Waverley novels or had not read them; she would be urging herself forward; now she said nothing. **For the moment hung suspended.** [4]*

Експресивність креативного стилю В. Вульф в значній мірі досягається багатомірною образною структурою її творів, в яких особливо виділяється часте використання образних порівнянь.

Література:

1. Вулф В. Монтень. Избранное. М.: Худож. лит., 1989. С. 529–537.
2. Woolf V. “Jacob’s Room”. URL: <http://gutenberg.org>
3. Woolf V. “Mrs. Dalloway”. URL: eBooks@Adelaide
4. Woolf V. “To the Lighthouse”. URL: <https://ebooks.adelaide.edu.au/w/woolf/virginia/w91t/index.html>
5. Woolf V. “The Waves”. URL: https://thevirtuallibrary.org/index.php/en/?option=com_djclassifieds&format=raw&view=download&task=download&fid=10234
6. Woolf V. Moments of Being. URL: <http://richardgilbert.me/virginia-woolfs-moments-of-being/>